

notamment... Elo huelen ech nëmmen deen Deel. Ech wëll net verstane gi wéi wann nëmmen dat, deen Deel eng den Terrorismus géif duerstellen op der Welt. Den islamisteschen Terrorismus ass een Deel vum Terrorismus. Et gétt vill Zorte vum Terrorismus, vu léns bis riets, iwwerall Zorten. Mä mir wëssen awer genee, dass den islamisteschen Terrorismus ënner anerem duerch Internetsitë provozéiert gëtt, wou da Leit op eemol duerch déi Internetsitë sech beruff fillen, fir da selwer e Märtyrer ze ginn.

Duerfir ass deen Acte de provocation... An do widdersprieche ech dann, wéi gesot, ech hu jo gesot, bis op den éischte Punkt géif ech net dem Här Urbany widdersprieche, mä op deem Punkt muss ech em widdersprieche. Et ass wichteg, dass mer hei deen Acte de provocation definéieren, fir eben och kënnen och do, ab deenen Internetsitë selwer, schonn ze kucken, dass mer net op eemol Leit hunn, déi hei mengen, si wäer beruff, dann och hei zu Lëtzebuerg oder iergendwou an Europa Märtyrer ze spillen.

An dat Drëtt, wat fir mech awer wesentlech ass, fir e Minister, dee vill vu senger Gesondheet agebéisst huet mat lech zesummen, an Dir hutt Är Gesondheet net agebéisst, mä mir hunn awer zesumme virun zwee Joer hei e Gesetz gemaach géint Blanchiment an allen Zorten, wou mer hei am Oktober virun zwee Joer da heite gemaach hunn. Just Lëtzebuerg als Place financière huet all Intérêt, och hei déi Dispositiounen ze hunn, dass egal wat kéint iwwer eng Place financière Lëtzebuerg zum Finanzement vum Terrorismus bäidroen, dass mer do radikal dergéint virginn.

An duerfir mengen ech, dass dat heiten, och wann elo net vill driwwer geschwat ginn ass - an, Här President, ech schenken lech dann erëm fënnf Minutten, déi Dir mir virdru geschenkt hutt, awer beim nächste Gesetz net méi, do kritt Der näischt méi geschenkt -, wëll ech da just soen, dass ech der Meinung sinn, dass dat heiten e wichtigen Text ass, e wichtigen Text och, fir d'Seriositéit vu Lëtzebuerg dobaussen duerzestellen, dass mer am Kader vun enger Konventioun vum Conseil de l'Europe hei kucken, eis déi juristesche Mëttelen ze ginn, dass Polizei, Parquet a Justiz kënnen hei virgoen, dass net Lëtzebuerg iergendwéi kéint an d'Émfeld vun engem Terrorismus kommen.

Merci.

► **M. le Président.**- Merci dem Här Minister. Domadder wiere mer och um Enn vun...

► **M. Serge Urbany** (*déi Lénk*).- Parole après ministre!

► **M. le Président.**- Jo, Här Urbany. Neen, Här Urbany, Dir hutt awer keng Zäit méi!

► **M. Serge Urbany** (*déi Lénk*).- Parole après ministre!

(Interruptions et hilarité)

► **M. le Président.**- Oder Parole après ministre, da sot zu...

► **Une voix.**- En ass iwwer zwou Minutten iwwert d'Zäit!

► **M. Serge Urbany** (*déi Lénk*).- Den Här Minister huet selwer gesot, et wier e wichtigen Thema.

(Brouhaha général)

► **M. le Président.**- Neen, mä Dir musst awer soen.... Neen, mir hunn awer e Règlement, Här Urbany. Dir kënnt awer net einfach hei eropkommen an d'Wuert froen. Da sot, ass et Parole après ministre oder wat?

► **M. Serge Urbany** (*déi Lénk*).- Parole après ministre.

► **M. le Président.**- Da regle mer eis hei.

► **M. Serge Urbany** (*déi Lénk*).- Dann hätt Der mer d'Wuert virdru sollen huelen. Parole après ministre ass fënnf Minutten. Et deet mer leed. Ech wëll Parole après ministre huelen!

► **M. le Président.**- Gutt, dann huet Parole après ministre! Da sot eis dat, wann Der hei opstitt, datt mer dat wéinstens wëssen!

► **M. Serge Urbany** (*déi Lénk*).- Ech mengen, dass.... Ech wëll och net déi fënnf Minutten ausnotzen. Ech fannen, dass et eng falsch Duerstellung ass, fir ze soen, de Conseil de l'Europe, wat jo en honorabele Gremium ass, zwingt eis dozou, dat heiten unzuhuelen am Kader vun der Bekämpfung vum Terrorismus, vum wirklechen Terrorismus, vun där Bekämpfung ech och d'Ziler deelen.

Et geet net dodrëms. Et geet drëms, dass dat, wat de Conseil de l'Europe hei virschléit, sech grefféiert op eng Gesetzgebung, déi 2003 hei agefouert ginn ass an déi eng nébuleuse Definition vun den Akte virgesäit, déi ënnert Terrorismus, déi als terroristesche kriminell Akte kënnen qualifizéiert ginn. Dat ass de Problem.

Deemools hate mer d'europäesch Direktiv, opgrond vun där mer d'Gesetz vun 2003 gemaach hunn, déi europäesch Direktiv huet eng ganz limitéiert Zuel vun Akten, vun Infractiounen, vun Infractiounen de droit pénal virgesinn, eng ganz limitéiert Zuel vu ganz schlimmen Akten, Kierperverletzungen, Mord an esou weider. Dat fällt ënnert d'Definition vun der Madame Doerner vu Baader-Meinhof an esou weider. Dat ass do ganz kloer dra virgesi gewiescht.

Den Här Frieden ass deemools vill méi wäit gaangen, an dat ass kritiséiert ginn. Den Här Frieden huet gesot, all Infractiounen am Droit pénal, déi e gewësse Kritär erfüllen, och wann nëmmen e puer Deeg Prisong dropstinn, falen ënnert déi Definition. Hei kënnen kriminaliséiert ginn, wa se mat där zousätzlecher Konditioun verbonne sinn, dass se gemaach gi sinn, fir de Stat zu iergendeppes ze zwingen oder fir de Stat dozou ze zwingen, vun iergendenger politescher Décisioun Ofstand ze huelen.

Dat heescht, relativ harmlos Saachen, ech hu se virdrun opgezielt, déi kënnen passéieren, och bei gesellschaftlechen Aktiounen dobaussen, wa Leit a Bewegung sinn a rose sinn, Saachen, déi do kënnen passéieren, kënnen esou an deem Sënn kriminaliséiert ginn, dass 15 bis 20 Joer Réclusion criminelle dropsteet. Dat ass den eigentleche Problem hei. Dat ass de Problem!

A wann dann och nach en aarmen Däiwel eppes an den Internet schreift, da gëtt en och nach als Hetzer, als Hetzer an déi Richtung ugesinn! An da kritt en déiselwecht Strof, déi Strofe ginn him hei imposéiert. Dat war bestëmmt net d'Absicht vum Conseil de l'Europe!

Ech wëll lech dat just an d'Gewësse ruffen. Stëmmt wann ech gelift net dee Projet heil!

► **M. le Président.**- Sou, Merci. Domadder ass d'Diskussioun awer elo definitiv...

Den Här Justizminister wëllt nach eng kéier äntwerten. Här Justizminister, kuerz, wann ech gelift!

► **M. François Biltgen**, *Ministre de la Justice*.- Här President, ech hu verstanen, dass et de Wëlle vun der Chamber ass, dass ech net méi Stellung huelen. Ech hätt allerdéngs relativ vill drop ze äntworten. Ech maachen dat dann net, aus Respekt virun der Chamber.

► **Une voix.**- Merci!

► **M. le Président.**- Merci dem Här Justizminister.

Mir kommen dann elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 6388 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. De Vote par procuration. De Vote ass ofgeschloss.

De Projet de loi 6388 ass ugeholl mat 58 Jo-Stëmmen, géint 2 Nee-Stëmmen.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Fernand Boden, Lucien Clement, Mme Christine Doerner, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Mme Marie-Josée Frank, MM. Léon Gloden, Norbert Hauptert, Ali Kaes, Marc Lies, Mme Martine Mergen, MM. Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Oberweis (par Mme Nancy Arendt), Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Mme Tessa Scholtes (par M. Lucien Clement), MM. Marc Spautz, Robert Weber, Lucien Weiler (par Mme Marie-Josée Frank), Raymond Weydert, Serge Wilmes et Michel Wolter (par Mme Martine Mergen);

MM. Marc Angel, Alex Bodry, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Fernand Diederich, Georges Engel, Ben Fayot, Claude Haagen, Jean-Pierre Klein, Lucien Lux, Mme Lydia Mutsch, MM. Roger Negri, Ben Scheuer et Roland Schreiner;

MM. André Bauler, Eugène Berger, Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur (par M. Claude Meisch), MM. Fernand Etgen, Alexandre Krieps, Claude Meisch, Mme Lydia Polfer et M. Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché et Viviane Loschetter;

MM. Gast Gibéryen et Fernand Kartheiser;

M. Jacques-Yves Henckes.

Ont voté non: M. Jean Colombara;

M. Serge Urbany.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass dat esou decidéiert.

Eisen nächste Punkt ass de Projet de loi 6441, Amendement zum Statut de Rome vun der Cour pénale internationale. Och hei ass d'Riedezäit nom Basismodell festgeluecht. Bis elo huet sech kee Riedner ageschriwwen. D'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den

Här Paul-Henri Meyers. Här Meyers, Dir hutt d'Wuert.

6. 6441 - Projet de loi portant approbation des amendements apportés au Statut de Rome de la Cour pénale internationale par la résolution RC/Res.5 et par la résolution RC/Res.6 adoptées à la Conférence de révision du Statut de Rome de la Cour pénale internationale, à Kampala, les 10 et 11 juin 2010

Rapport de la Commission juridique

► **M. Paul-Henri Meyers** (*CSV*), *rapporteur*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, duerch de Projet 6441 gëtt de Statut vun dem Internationale Strofgericht vu La Haye ofgeännert. Lëtzebuerg huet deem Statut duerch d'Gesetz vum 14. August 2000 zougestëmmt. Den Artikel 123 vun deem Statut gesäit vir, dass deeselwechte Statut no siwe Joer an enger internationaler Konferenz kann examinéiert ginn an dass do eventuell kënnen Nobesserunge proposéiert ginn.

Dat ass geschitt duerch d'Konferenz, déi stattfonnt huet zu Kampala am Uganda, den 10. an 11. Juni 2010. Op där Konferenz sinn och zwou Resolutiounen presentéiert ginn, fir de Statut op zwee wichtige Punkten ofzeänneren, an zwar den Artikel 8 ass ofgeännert ginn an et ass en Artikel 8bis an och Article 15bis a 15ter bäigefügt ginn.

Déi éischt Resolutioun gesäit vir, dass d'Lëscht vun de Strofdoten ëm dräi Elementer ergänzt gëtt. An zwar sinn am Krichsfall als strofbar unzegesinn de Gebrauch vu Gëft oder vergëfte Gasen, de Gebrauch vu Gëftgas an ähnlech Procédées, an de Gebrauch vu Kugelen, déi sech am Kierper vum Affer kënnen ausdehnen.

Duerch eng zweet Resolutioun, déi zu Kampala ugeholl ginn ass, ginn, wéi gesot, d'Artikelen 8bis, 15bis a 15ter bäigefügt. Den Artikel 8bis stellt u sech eng ganz grouss Neierung duer, well e qualifizéierten Ugrëff vun engem Land op een anert Land ass en internationale Crime, deen och virun d'Kompetenz vun der Cour pénale internationale gehéiert.

Et ass interessant vläicht, fir e puer Sätz aus deem Artikel 15bis rauszuhuelen. Wat ass eng Aggressioun? Wat ass een Ugrëff vun engem Land op een anert? Dat sinn eng ganz Rei vu Faiten. Et ass net nëmmen d'Invasioun vun deem Land, mä et ass och de Bombardement vu baussen, et ass de Blocage vun den Häfe vun deem Land. Et ass, ënner anerem, och de Fait, dass een anert Land säin Territoire zur Verfügung stellt, fir den Ugrëff ze preparéieren oder duerchzeféieren. Et ass och de Fait, dass een net nëmmen Truppen, mä eventuell Mercenaires oder aner Gruppen, irregulär Truppen an dat Land schéckt, déi och krichsähnlech Akte kënnen do virhuelen.

Déi Definition vun der Aggressioun geet also wäit iwwert dat eraus, wat ee kéint mengen, wann een dat liest, wat domat gemengt wier.

D'Article 15bis a 15ter regelen d'Prozeduren, an do ass ënner anerem och virgesinn, dass déi Bestëmmung vun der Aggressioun oder vum Ugrëff op en anert Land nëmmen a Kraaft kann treden, wann 20 Länner, déi de Statut approuvéiert hunn, och déi do Ofännerung ratifizéieren. Lëtzebuerg huet, duerch e Gesetz vum 27. Februar 2012, d'Incriminationen, wéi se virgesi sinn hei, schonn an de Code pénal iwwerholl. Mir hu bei där Geleeënheet de Statut ganz iwwerholl. Mir hunn domat och de Lëtzebuerger Gerichter erlaabt, dass se selwer hei kënnen Faiten, déi an deem Statut virgesi sinn, ofuer-teelen, dass och Leit, international gesichte Krimineller, och hei zu Lëtzebuerg kënnen ofgeuer-teelt ginn.

Fir elo ze erlaben, dass och um internationale Plang déi Ofännerunge kënnen a Kraaft treden, müssen, wéi gesot, 30 Länner, déi de Statut approuvéiert hunn, och den Text ratifizéieren. Duerfir ass et och wichteg, dass Lëtzebuerg déi Ofännerunge ratifizéiert an där Form, wéi se an deenen zwou Resolutiounen virgesi sinn.

Dir Dammen an Dir Hären, zënter der Zäit, wou international Crimen onstrofbar waren, bis zu der Schafung vun dem Internationale Gerichtshaff vu La Haye, ass vill Zäit vergaangen. An et huet och laang Zäit nom Zweete Weltkrich gebraucht, bis d'Länner bereet waren, fir déi Cour internationale pénale ze schafen. Wann och déi Rechtsnormen op deem Plang net perfekt sinn, wa se musse verbessert ginn, notament duerch déi Resolutiounen, déi mer haut unhuelen, da stellt awer de Fait, dass esou en Internationale Gerichtshaff besteet, och an deem Punkt en enorme Fortschritt duer! An ech mengen, eist Land, wat derfir antrëtt, datt och um internationale Plang esou Rechtsnorme bestinn, deet och gutt drun, fir deene Resolutiounen hei séier zouzestëmmen.

Duerfir géif ech och d'Chamber bieden, déi Texter vun dem Dokument 6441 an där Form unzuhuelen, wéi se virgesi sinn. Ech kann och soen, dass d'Kommissioun, d'Commission juridique, eestëmme dem Rapport an och dem Text zougestëmmt huet.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. le Président.**- Merci dem Här Rapporteur. Et ass kee Riedner agedroen. De Justizminister.

► **M. François Biltgen**, *Ministre de la Justice*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, ech si mer bewosst, dass d'Chamber nach Projeten huet an a gehobener Stëmmung och waart, dass mer fäerdeg sinn fir dëst Joer. Ech wëll och duerfir kuerz bleiwen.

Et deet mir just ëmmer leed, dass all kéier, wann et ëm juristesche Projete geet, dass mer dann hei ganz kuerz driwwer schwätzen, och well no laanger Diskussioun keng reell Diskussioun méi ass. D'Cour pénale internationale ass awer eng wichteg Saach, wa mir gären hätten, dass och an der Welt Crimé géint d'Mënscheit bekämpft ginn. An och do soen ech, wat d'Cour pénale internationale ugeet, dass ech frou sinn, dass mir elo all kéier dat maachen, wat virgeschloe gëtt.

Den Här Paul-Henri Meyers huet et gesot, dass eis och eng, wann ech op d'Verfassungsdebat virgräifen, Här Meyers, wou mer zum Beispill eng besonnesch Dispositioun och hunn, wat de Statschef ubelaangt, an eiser Verfassung, mä wou et... Ech mengen, dass nach vill international ze dinn ass. Mech huet relativ gestéiert an där leschter Zäit, an et war viru kuerzem, dass ech gelies hunn, dass ee Generol, deen am Kader vun de Jugoslawien-Kricher ugeklot war - wou Kroatien viru Jore gesot kritt huet: Dir dierft net Member gi vun der EU, wann Dir net alles maacht, fir deen auszeliwweren -, dass deen awer elo fräigesprach gouf. An dat sinn awer Saachen, wou ech soen: Mir sinn nach net au bout de nos peines!

Ech hunn de Moien op RTL d'Noriichte vu virun 20 Joer héieren, wou do geschwat gouf vun deene Crimen, déi déi Zäit an Ex-Jugoslawien géint d'Frae geschitt sinn, wou d'Fraen do massiv violéiert goufen, wat en Element war, fir Terror ze maachen an deem Krich. An ech mengen duerfir, dass een och... Dat ass nach net esou laang hier, 20 Joer. Et ass kee vun eis méi jonk wéi 20, also, dat ass eppes, wat mir all matkritt hunn, an ech mengen, dass et duerfir wichteg ass, dass mir dat heiten net einfach als technesche Projet ofdinn, mä dass mer dat als wesentleche Schrëtt gesinn, fir och weltwäit Leit ze schützen géint Terrorismus, géint Absolutismus a géint Krich. An duerfir sinn ech frou, dass mer dese Projet hei stëmmen.

Ech soen lech Merci.

► **M. le Président.**- Merci dem Här Justizminister. An domadder wiere mer och um Ofschloss vun der Diskussioun iwwert dese Projet a mir kommen zur Ofstëmmung.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 6441 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. De Vote par procuration.

De Vote ass ofgeschloss an de Projet de loi 6441 ass ugeholl mat 60 Jo-Stëmmen.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Fernand Boden, Lucien Clement, Mme Christine Doerner, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Mme Marie-Josée Frank, MM. Léon Gloden, Norbert Hauptert, Ali Kaes, Marc Lies, Mme Martine Mergen, MM. Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Mme Tessa Scholtes (par Mme Nancy Arendt), MM. Marc Spautz, Robert Weber, Lucien Weiler (par Mme Marie-Josée Frank), Raymond Weydert, Serge Wilmes et Michel Wolter (par Mme Martine Mergen);

MM. Marc Angel, Alex Bodry, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Fernand Diederich, Georges Engel, Ben Fayot, Claude Haagen, Jean-Pierre Klein, Lucien Lux, Mme Lydia Mutsch, MM. Roger Negri, Ben Scheuer et Roland Schreiner;

MM. André Bauler, Eugène Berger, Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur (par M. Fernand Etgen), MM. Fernand Etgen, Alexandre Krieps, Claude Meisch, Mme Lydia Polfer et M. Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché et Viviane Loschetter;

MM. Jean Colombara, Gast Gibéryen et Fernand Kartheiser;

M. Jacques-Yves Henckes;

M. Serge Urbany.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass dat esou décidéiert.

Da komme mer elo zum Projet de loi 6468 iwwert de Pont Adolphe. Och hei ass d'Rie-dezäit nom Basismodell festgeloucht, an et hu sech bis elo ageschriwwen: déi Häre Wilmes, Bettel, Negri, Bausch a Gibéryen. D'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den hono-rabelen Här Lucien Clement. Här Clement, Dir hutt d'Wuert.

7. 6468 - Projet de loi portant réhabilitation du Pont Adolphe à Luxembourg

Rapport de la Commission du Développement durable

► **M. Lucien Clement** (CSV), *rapporteur*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, et ass u sech nach guer net esou laang hier, dass ech op dëser Plaz schoonn emol iwwert dës Bréck geschwat hunn. Et war deen Dag, wou ech lech iwwert de Bau vun enger neier, proviso-rescher Bréck rapportéiert hunn. Eng nei proviso-resch Bréck, déi en vue vun der Renovéierung vum Pont Adolphe a vum Réaménagement vun de Plaze Metz a Bréissel néideg ginn ass. Er-laabt mer, dass ech lech trotzdeem nach e puer Wuert Erklärungen heizou ginn.

De Pont Adolphe, besser bekannt als „déi nei Bréck“ ass mat Sécherheet eent vun de symbo-lesthe Bauwierker aus eiem Land oder, bes-ser gesot, vun der Stad Lëtzebuerg selwer. Të-schent 1900 a 1903 gouf dës Bréck no engem Konzept vum bekannte franséischen Ingenieur Paul Séjourné gebaut. Wéi déi nei Bréck dunn de 24. Juli 1903 ageweit gouf, war si déi gréisste Bréck, an deem Moment déi gréisste Bréck vun der Welt, déi aus Béi bestanen huet. Den Haaptbou vun der Bréck huet eng Ouver-ture vu 84,65 Meter. 1993 (veuillez lire: 1933) huet dunn den Züricher Ingenieur Mirko Roš d'Bréck op hir Belaaschtbarkeet hi gepréift an dobäi ass rausfonnt ginn, datt si den deemo-lege Verkéiersbelaaschtungen ouni Problem géif standhalen.

D'Bréck huet dunn iwwer laang Joren hiren Dénsgcht gelescht an de Belaaschtungen och standgehalen, bis si an de Joren 1961/1962 huet missen eng éischte Kéier adaptéiert ginn. Deemools ass d'Drofläch vun der Strooss, déi iwwert d'Bréck geet, komplett ersat ginn an d'Bréck ass och ëm 0,46 Meter op all Säit méi breet gemaach ginn. D'Gesamtbreet gouf deemno vu 17,82 Meter op 18,74 Meter erop-gesat. Déi al, grouss Dalle aus Beton ass duerch eng nei Dalle ersat ginn, déi op méi klengen Dallen opläit. E bësse méi kleng Dallen verban-nen déi verschidde Béi vun der Bréck bis haut mateneen.

1976 sinn eng Rei aner Renovatiounsarbechten dunn ënnerholl ginn un der Bréck. 1990 goufe Rëss an och Schied un de Steng vun der Bréck festgestallt. Dës Mängel hunn dann och gewisen, dass d'Drofläch u sech vun der Bréck net méi ganz dicht ass.

D'Bréck gouf du proviso-resch stabiliséiert an et goufen aus Sécherheetsgrënn Moosinstrumen-ter mat ubruecht, fir d'Verhale vun der Bréck bei héije Belaaschtungen ze kontrolléieren.

Ponts & Chaussées gesäit haut u sech véier Pro-blemer, Haaptproblemer:

Éischtens: D'Drofläch vun der Bréck ass net méi dicht géint d'Waasser, ënner anerem wéinst dem Salz, dat am Wanter op der Bréck gestreet gëtt. Duerch d'Andréng vum Waasser sinn eng Partie Fouen an der Bréck erausgewäsch ginn, wouduerch dunn op verschiddene Plaze Viden entstanne sinn, déi dem Mauerwierk vun der Bréck geschuet hunn.

Zweetens: Aus dëser Ursaach halen d'Steng vun den Haaptbéi vun der Bréck net méi rich-teg zesummen an hu misse proviso-resch duerch stole Staange stabiliséiert ginn.

Drëttens: Nei Rëss sinn duerch dës Renova-tiounsarbechten an de Béi entstanen.

Véiertens: Duerch d'Renovatiounsarbechten an de 60er Jore sinn och nach zousätzlech sta-tesch Problemer un der Bréck entstanen.

Den Internationale Rot fir Sites et Monuments huet d'Bréck analyséiert a festgestallt, datt de Gabarit vun der Bréck och net méi duergeet, fir de Verkéier opzehuelen, dee se haut ze droen huet. Den Internationale Rot vu Sites et Monu-ments huet doropshi virgeschloen, d'Bréck wei-der ze stabiliséieren an den Haaptbou duerch

en neie Bou aus Bëton ze ersetzen, deen een da kéint mat Naturstee verkleeden. Dës Méiglech-keet géif et och erlaben, d'Bréck ze verbrede-ren, fir deemno méi Plaz fir de Verkéier ze scha-fen.

D'Konzept fir d'Renovatioun vun der Bréck gouf zesumme mat de Bierger ausgeschafft. Fir si ass et wichteg, datt d'Bréck net hiren ur-spréngleche Charakter verléiert an datt och de Natursteen u sech bestoe bleift an och siichtbar bestoe bleift.

Et gouf sech no all dëse Gespréicher fir eng éischerter douce Renovatioun vun der Bréck ent-scheed. Eng Renovatioun, déi doranner besteet, d'Fuerbunn vun der Bréck ze verbreederen, fir datt souwuel d'Autoe wéi herno och den Tram kënnen driwwerfueren. D'Bréck soll op béide Säite 75 cm méi breet ginn, soudatt si, zënter hirem Bau duerch den Här Paul Séjourné, am Ganzen 2,42 m méi breet gëtt. Esou soll d'Bréck de Besoin vum eiser Zäit méi gerecht ginn, ouni awer hiren initiale Charakter, hiert initiaalt Bild domat ze verléieren.

Wat d'Aarbechte selwer ugeet, sou ass mat Sé-cherheet den Haaptobjektiv, d'Béi selwer vun der Bréck ze verstärken. Da gëtt och nach déi ganz Fuerbunneplaque ersat, déi jo, wéi schonns gesot, insgesamt 1,5 m méi breet gi wäert.

Während den Aarbechte gëtt de Verkéier jo be-kanntlech iwwer eng nei, proviso-resch Bréck geleet, där hire Bau jo schonns den Aval hei an der Chamber krut a wou d'Aarbechten och schonns ugefaangen hunn.

Fir de ganzen techneschen Deel oder technes-chen Detail vum Projet verweisen ech lech u mäi schrëftleche Rapport, awer och un de Pro-jet de loi selwer. Hei gëtt den techneschen Of-laf am Historique an am Exposé des motifs milli-metergenau beschriwwen.

De Käschtepunkt vun der Renovatioun vun der Bréck beleef sech op 62,9 Milliounen Euro. D'Fiche financière, déi am Projet de loi bäläit, gesäit en Entretien vun 150.000 Euro pro Joer vir, an dat fir déi éischt zéng Joer. Duerno sinn, plus/minus, 600.000 Euro pro Joer fir den En-tretien virgesinn.

Ech hunn et schonns gesot, déi nei Bréck ass e wichtegt Element vun der Verkéierssituatioun elei an der Stad. Des Weideren ass et awer och en touristeschen Unzéiungspunkt vun där-selwelter, e ganz wichtegt Element vun eiem Patrimoine culturel. Et ass also enorm wichteg, datt dëst Symbol vun eiser Stad, dës Patri-moine vun eiem Land och no der Renovatioun erhal-e bleift. Ech denken, datt, esou wéi et elo am Projet de loi virgesinn ass, dësen Ufuerde-runge Rechnung gedroe gëtt.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, er-laabt mer ofschléissend nach e puer Wuert zu der parlamentarescher Aarbecht. De Projet ass de 17. August 2012 vum Minister Claude Wise-ler déposéiert ginn, de 17. Oktober huet d'Kommissioun mech zum Rapporteur ge-nannt, de Statsrot huet säin Avis den 9. Okto-ber ofginn. Den 21. November hu mir an der Kommissioun de Projet an den Avis vum Conseil d'État analyséiert. Den 10. Dezember huet d'Kommissioun du mäi Rapport, mäi schrëft-leche Rapport ugeholl.

De Statsrot huet a sengem Avis e puer Froen zur Verkéiersbelaaschtung op der Bréck duerch den Automobilverkéier an den Tram opgeworf, vu datt den Exposé des motifs, esou wéi de Statsrot et gesäit, net weider dorop agaangen ass. An dësem Kader ass awer verdäitlecht ginn, datt d'Tramsspur och ka fir de Bus benotzt ginn, am Fall wou de Projet „Tram“ a Ver-zuch géif geroden.

Wat d'Vëlofuerer elo ugeet, sou si keng extra Vëlospiste virgesinn, well där jo schonns op där aler Bréck aménagéiert sinn.

Ech wëll lech da just nach e puer interessant Punkten nennen, déi mir an der Kommissioun selwer awer diskutéiert hunn.

Duerch dës Renovéierungsarbechte wäert de Fortbestand vun der Bréck plus/minus fir déi nächst 100 Joer garantéiert sinn. Viru Jore war emol d'Iddi opkomm, opgeworf ginn, fir d'Bréck ofzerappen an nei ze bauen. Wéinst hi-rem dach awer groussen historesche Wäert ass dës Iddi awer erëm séier fale gelooss ginn.

Vu vireran ass de Projet esou ausgeschafft ginn, datt den Tram soll iwwert déi nei, renovéiert Bréck fueren, a folglech gëtt opgepasst, datt et net zu allze vill Vibratiounen doduerjer kënnt. Deem gëtt also Rechnung gedroen.

(Interruption)

Wat mengt Der, Här Gira?

► **M. Camille Gira** (*déi gréng*).- Ech wollt froen, ob ee mat deem „soll“ eppes hannendru ka siche goen, oder net, oder ob dat einfach...

► **M. Lucien Clement** (CSV), *rapporteur*.- Ech denken net, datt een... Also, mir hunn elei

Motioun gestëmmt an der Chamber, an Dir kennt do och d'Haltung vun der CSV...

► **M. Camille Gira** (*déi gréng*).- Ah okay, da si mer berouegt.

► **M. Lucien Clement** (CSV), *rapporteur*.-... da sollt Der den „soll“ net allze vill hannerfroen. Den „soll“ ass eigentlech geduecht, wann de Projet „Tram“ a Versuch kéim mat de Renova-tiounsarbechten - wat ech vun dëser Plaz aus net ka soen -, da muss een dat virgesinn.

► **M. Camille Gira** (*déi gréng*).- Merci, da gi mer berouegt an d'Chrëschtvakanz.

(Hilarité)

► **M. Lucien Clement** (CSV), *rapporteur*.- Also, d'Struktur vun der Fuerbunn gëtt esou ausgeriicht, datt et duerno och einfach ass, Tramsschinnen drop ze verleeën, fir de Fall, nach eng Kéier, wou den Timing tëschent dem Projet „Tram“ an der Renovatioun vun der Bréck dann net géif iwwereneeklappen.

De Statsrot hat och d'Fro opgeworf, well déi zwou Plazen hanner respektiv virun der Bréck, also d'Place de Metz an d'Place de Bruxelles, och am Réaménagement mat virgesi sinn, datt dëst eventuell och misst am Titel vum Gesetz festgehal-e ginn. Vu datt dësen Aménagement par rapport zum Rescht vum Projet mat 4,7 Milliounen, also vill manner wéi 10%, an d'Gewicht fält, huet d'Kommissioun décidéiert, datt dat awer net onbedéngt néideg wier.

Festgehal-e bleift nach, datt eng Alimentatioun vum Tram net iwwer Caténairé soll geschéien, wat an der Chamberskommissioun dann och positiv bewäert gouf. Et ass also eng Alimenta-tion par sol do virgesinn.

Fir de Rescht hate souwuel de Statsrot wéi och d'Chamberskommissioun keng Bedenken a si sech der Noutwendegkeet vun dësem Projet de loi bewosst ginn. Duerfir bieten ech dann och d'Chamber, dës Projet an där elo virleiender Form ze stëmmen. Ech soen lech Merci fir Äert Nolauscheren a ginn - wéi kéint et anescht sinn? - selbstverständlech och den Accord vun der CSV-Fraktioun zu dësem Projet.

► **Plusieurs voix**.- Très bien!

► **M. le Président**.- Merci dem Här Cle-ment. Als éischte Riedner ass den Här Wilmes agedroen. Här Wilmes, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

► **M. Serge Wilmes** (CSV).- Här President, léif Kollegeinnen a Kollegen, ech weess, et ass net méi esou evident, fir nach nozelauscheren, no esou enger laanger Sitzung. Trotzdeem wëllt ech awer eng Fro stellen, nämlech: Wat ver-bënt d'Tower Bridge zu London, de Pont Alexandre III zu Paräis an de Pont Adolphe mat-eneen?

► **Une voix**.- Et sinn dräi Brécken!

► **M. Serge Wilmes** (CSV).- Richtig! Et sinn dräi Brécken...

(Hilarité générale)

...als Alleréischt, déi och nach souguer...

(Hilarité, applaudissements et interruptions)

...zu enger gläicher Zäit gebaut gi sinn. Mä - et ass nach en „Mä“ hannendrun - fir d'Éischt emol, eng Bréck huet jo als Fonctioun, fir op di-rektem Wee zwee Punkte mateneen ze verban-nen, déi auserneeleien, déi duerch en natierle-chen Obstacle, en Dall oder e Floss vunenee getrennt ginn. Dat ass zu London, zu Paräis an och hei zu Lëtzebuerg natierlech de Fall.

Mä, an dat ass den „Mä“...

► **M. Xavier Bettel** (DP).- Et sinn och dräi schéi Stied!

► **M. Serge Wilmes** (CSV).- Et sinn och dräi schéi Stied, ganz richtig, Här Bettel. Mä Brécke kënnen awer och méi si wéi just nëmmen...

(Brouhaha et hilarité)

Brécke kënnen awer méi si wéi just nëmme reng funktionell Konstruktiounen, well déi dräi Brécken, vun deenen ech hei geschwat hunn, déi sinn dat nämlech, dat si Symboler och. Sou steet d'Tower Bridge zu London fir d'Muecht vum briteschen Empire...

(Brouhaha)

...de Pont Alexandre III fir d'Somptuositéit vu Paräis an d'Allianz vu Frankräich a Russland, an de Pont Adolphe hei zu Lëtzebuerg, do stelle mer eis d'Fro: Firwat steet deen? Fir viles!

(Brouhaha)

Fir viles, fir vill méi wéi ee souguer kann den-ken.

Fir d'Éischt emol steet dës Bréck fir eng nei Perspektiv fir d'Stad Lëtzebuerg. Well duerch hire Bau, do konnt d'Uewerstad direkt un d'Gare ugeschloss ginn. Mir hanten zwar schonn déi Al Bréck, mä mat dëser konnt nach méi eng direkt Verbindung gemaach ginn an, virun

allem, konnt doduerch en neie Quartier um Plateau Bourbon gebaut ginn, nodeems d'Fes-tung jo geschlaff gi war, en neie Quartier mat ganz impressiounanten, representative Gebaier, wéi zum Beispill dem Spuerkeess-Gebai oder dem Gebai vun der Direktioun vun der Eise-bunn oder d'ARBEDs-Gebai.

Lëtzebuerg konnt doduerjer souzesoen e bësse säi Retard ophuelen, deen et op aner euro-päesch Stied hat, well aus enger klenger, enker Festungsstad ass doduerjer och eng richtig re-presentativ Hauptstadt vun engem onofhängege Land ginn.

An de Pont Adolphe, dee war och deemools scho méi wéi just nëmmen eng Bréck. Et wor eng technesch Meeschterleeschung, réaliséiert vum Albert Rodange, dem Fils vum Michel Ro-dange iwwregens, a vum Paul Séjourné. An et war u sech den Albert Rodange, dee fir d'Éischt d'Iddi hat, fir dee Plang, fir d'Plang fir déi Bréck ze maachen, e grouse Bou iwwert d'Péitrus-sdall ze bauen.

An hie wollt dat am Ufank u sech maache ganz aus Bëton, da mat de Steng verkleet. Mä dat war fir déi Zäit och ganz modernt Baumaterial. A fir ze testen, ob dat och géif iwwerhaupt fonctionnéieren, esou e grouse Bou ze bauen, hat e souguer en Test grandeur nature ge-maach, well en huet nämlech bei der Buer-schenter Millen eng Bréck gemaach mat 38 m Duerchmesser, an dat huet geklappt. Duerfir konnt dat u sech och am Grouse gemaach ginn.

Mä fir ganz sécher ze sinn, huet d'Regierung awer nach wëllen déi ganz Plang vun engem Expert iwwerpréiwe loossen. An deen auslän-deschen Expert, deen niien, dat war en auslän-deschen Expert, dat war de Fransous, de fran-séischen Ingenieur, de Paul Séjourné. Dat huet de Rapporteur jo och a sengem Exposé hei vir-dru gesot, fir deen ech em nach wëllt félicitéie-ren.

Elo kann ee sech hei d'Fro stellen: Firwat grad de Paul Séjourné? Bon, hie war, wéi gesot, en Ingenieur an hie war virun allem e Meeschter am Bau vu Brécken aus Steng. Esou krut en 1886 zum Beispill d'Légion d'honneur mam Ar-gument: «Il a conçu et construit, sur diverses lignes de chemin de fer, des ponts à grande ouverture dignes d'être cités comme modèles.» Duerfir versteet een, datt hien ebe mat sengem Wëssen a senger Erfahrung gefrot ginn ass, fir kënnen dann definitiv de Pont Adolphe ze bauen.

Hien huet derfir gesuergt, datt aus engem Bou dann herno zwee Béi gi sinn, fir kënnen domat d'Belaaschtung an den Drock besser ze verdee-len a méi kleng ze halen. Déi Pläng, déi zwar definitiv vum Séjourné festgehal-e gi sinn, muss een awer soen, datt hie sech un deen Original-plang, un d'Iddi vun dem Albert Rodange ge-halen huet, den Albert Rodange, deen, wéi ech virdru gesot hunn, u sech wollt déi Bréck aus Bëton bauen.

De Paul Séjourné huet se haaptsächlech ganz aus Steng baue gelooss, wat dann e Professer eng Kéier an den 90er Joren dozou gefouert huet, ze soen, datt Lëtzebuerg sech an deem Moment fir eng vun deene leschten alen, klas-sesche Brécken décidéiert hat, amplaz fir eng vun deenen éischte moderne Brécken.

Et sief dann. Och wa se vläicht méi eng klas-sesch Bréck war, sou ass et awer eng Bréck, déi fir de Progrès steet, fir nämlech d'Urbaniséie-rung vun der Stad, wéi ech virdru gesot hunn, an awer och fir ee Land, dat amgaange war, sech vun engem aarme Bauerestat zu engem räichen Industrieland ze entwéckelen.

Mä domat nach net genuch! Well dës Bréck, wéi se gebaut war, déi hat nämlech eng ganz kuerz Zäit laang e Weltrekord. Si war nämlech fir e puer Méint laang déi Bréck, déi dee gréisste Steebou vun der Welt hat, nämlech mat 84,65 m. Dat muss ee sech emol eng Kéier virstellen! De Weltrekord fir eng Konstruktioun, déi hei zu Lëtzebuerg gemaach ginn ass, ass eppes, wat mer eis haut net méi kënne virstel-len. Well et gëtt haut an anere Länner ge-maach. Deemools war dat hei de Fall.

An dat huet souguer och deemools déi Nei Welt impressiounéiert. Well an Amerika, no bei Philadelphia, do hu se eng Kopie gebaut vun onser Bréck hei, nämlech déi sougenannte Wal-nut Lane Bridge.

Déi nei Bréck huet also d'Welt impressiounéiert, mä si huet sech awer och an de Käpp an den Häerzer vun de Lëtzebuerger festgesat. Si ass nämlech zu engem Repère an der urbaner Landschaft ginn. Eng Landschaft, déi mir an ei-sem Alldag liesen, wann och ganz dacks on-bewosst. Fir dat kënnen ze maachen, brauche mer Repèren. An déi Nei Bréck ass esou e Re-père, no deem mer eis orientéieren.

Duerfir versteet een och, datt relativ emotionell och virun e puer Joer driwwer diskutéiert ginn ass, wéi déi Bréck sollt renovéiert ginn. Well